СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 201. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 25-го вересня 1942. No. 201. Jersey City, N. J., Friday, September 25, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ПАЛАТА ПРЕДСТАВНИКІВ УХВАЛИЛА ЗАКОНОПРОЄКТ, ЩО МОЖЕ ПІДНЕСТИ КОШТИ ЖИТТЯ НА 5%

ВАШИНГТОН. — Під напором фармерського бльоку палата представників ухвалила великою більшістю голосів, 284 проти 96, законопроєкт, на основі котрого життя в Америці подорожілоб на 5%. На основі того законопроєкту в першу чергу підскочать ціни на фармерські продукти навіть більше, ніж цього передтим добивались фармерські конгресмени. Бо хоч в засаді палата представників згодилась на домагання президента, щоб фармерські ціни залишались на так званім „паритї", то палата водночас ухвалила, щоб до фармерських коштів дорахувати платню, яку повиннiб побирати на фармі всі члени родини. Щойно тоді можна приняти „паритї". А це піднесе ціни понад 112% „паритї". В той спосіб, якщоб той законопроєкт увійшов в життя, американська нація витрачатиме три і-пів біліона долярів річно більше на прожиток. Але ще не знати, чи той законопроєкт перейде в інших інстанціях. Сенат вже в тій справі ухвалив свій законопроєкт і тепер оба ті законопроєкти мусять бути узгіднені та ще раз одобрені обома палатами. Вкінці його мусить підписати президент. Як говорять знавці, сенат мабуть згодиться, щоб зарахувати певні фармерські платні до коштів продукції, але не платні членів родини, лише наняту працю. А це піднеслоб ціни лише на 2% понад „паритї". Вкінці провідники палати представників виразно зазначили, що майже певним є, що президент того законопроєкт не підпише, а його заветує.

НОВИЙ КОРАБЕЛЬ В ДЕСЯТЬОХ ДНЯХ.

ПОРТЛЕНД (Орегон). — Відома будівельна компанія Генрі Кайзера побудувала корабель в десятьох днях. Себто, впродовж десяти днів покладено підвалини для корабля і спущено його на воду. Тепер ще треба викінчити його. Але вже в теперішнім стані він на 87% готов. Корабель має десять і пів тисячі тон поємности. В той спосіб Генрі Кайзер побив всі дотеперішні рекорди скорости будови кораблів. Підчас минулої світової війни будова такого корабля забирала 212 днів.

КАЙЗЕР НАБИРАЄ НОВИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Компанія Генрі Кайзера далі набирає в Ню Йорку фахових робітників для нових фабрик будови транспортових літаків. Ті нові фабрики Кайзер будує на західнім побережжі. Вже дотепер зголосились до праці тисячі робітників і кілька сот з них вже поїхало на захід. Кайзер задумує в Ню Йорку набрати 20,000 тих робітників. Чоловіки, що мають побороу клясу 1А, яктеж молоді хлопці в віці 19 д 20 літ, не є принимані, бо вони можуть скоро піти до війська. Зголошення великого числа кандидатів вказує, що справа безробіття в Ню Йорку є досить гостра.

ЗБИРАННЯ СТАРОГО ЗАЛІЗЗЯ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські цвинтарі заявили, що вони можуть дати біля 10,000 тон старого заліззя, зібраного зо старих гробів. Колись був звичай в Ню Йорку окрашувати родинні і поодинокі гроби грубими ланцюхами, звисаючими з залізних, чи навіть мосяжних стовпів. Тепер той звичай закинено. Заради цвинтарів говорять, що можнаб було те заліззя забрати, але треба порозумітись з дотичними особами, котрі мають право до тих гробів.

КАРИ ЗА СКОРУ ЇЗДУ.

НЮ ЙОРК. — Власти зачинають гостріше братись до тих осіб, що не придержуються постанови про повільну їзду. Поліція арештувала 119 осіб за те, що ніччю збільшали скорість до 50, а навіть 60 миль на годину. Всі вони були покарані $10 кари, з тим застереженням, що тепер кара буде подвійна. Звільняти їзду до 35 миль на годину тепер треба не лише з огляду на гумові опони, але також з огляду на загальне притемнення.

КОЛЮМБІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В СЛУЖБІ КРАЮ.

НЮ ЙОРК.—З нагоди розпочаття нового шкільного року проголошено студентам промову президента Колюмбійського університету, Никласа Батлера. Батлер сам не був присутний з огляду на хворобу. В промові сказано, що внаслідок війни Колюмбійський університет ставить себе всеціло на службу краю і буде головну увагу звертати на такі галузи науки, котрі можна відразу примінити в теперішних часах. Він далі говорив, що всі мусять причинитись до скорої перемоги, бо продовжування війни загрожує нашій цивілізації.

Викард про Стан в Хліборобстві

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим комітетом хліборобських справ секретар хліборобства Клод Викард заявив, що справа робітників по фармах представляється дуже зле і коли скоро тому не запобіжиться, то грозить брак харчів. Він казав, що внаслідок великих заробітків по містах, люди втікають з фарм і йдуть до міст. Це спричиняє менший посів і меншу обрібку землі. Викард піддавав думку, щоб прискорити спис праці і силою змушувати фармерських робітників залишатись при своїй праці. На запит, чи збільшення заробітних доходів на фармах привяже фармерських робітників при землі, Викард відповів, що ні. Ціни по містах такі високі, що навіть підвишка цін на фармах не всилі буде з ними конкурувати.

ЦІНИ НА ДЕЯКІ ДРУКОВАНІ РЕЧІ

ВАШИНГТОН. — Уряд заряду цін видав розпорядок, на основі котрого заморожено ціни на деякі друковані продукти, як теж на працю в тих галузях друкарського промислу. Від того замороження винято газети, журнали і книжки.

ПРЕДСТАВНИК ЗЕЛЯНДІЇ ПРО ДРУГИЙ ФРОНТ

НЮ ЙОРК. — В прилюдній промові представник Нової Зеляндії, Волтер Неш, заявив, що Обєднані Держави не повинні дуже поспішати з відкриттям другого фронту на заході Европи, бо невдача моглаб тяжко відбитись на війні і продовжити її на 20 літ. Таке сталосєб, говорив він, якщоб Обєднані Держави без належної підготовки кинули на европейський суходіл пів міліона війська, і те військо було знищене. Він далі говорив, що крім східноевропейського фронту в теперішню хвилю фактично існують чотири інші фронти, а саме, на Соломонських островах, в Китаю, в Єгипті і на Атлянтику. Всі вони важні і не можна їх ослабляти. Ті слова Неш заявив перед юнією морських робітників, котра саме гарячо дебатувала над резолюцією, заклинаючою Обєднані Народи відкрити другий фронт в Европі.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ ДО ПОЛЬСЬКИХ ЖІНОК

НЮ ЙОРК. — Минулої середи американські чільні жінки — пані Рузвелт, Доротеа Тампсон, Моріс Мур і Клер Бут, виголосили через радіо промови до польського жіноцтва, котре в мужній спосіб бореться з німецьким наїздником.

Сталін і Вилкі на Двогодинній Розмові

МОСКВА. — Вендел Вилкі, особистий представник президента Рузвелта, відбув двогодинну конференцію зо советським премієром Йосифом Сталіном і комісарем заграничних справ Вячеславом Молотовом.

Перед цею візитою Вилкі оглядав місто, головно фабрики, та був на обіді в американського амбасадора Вилієма Стендлія. У фабриках Вилкі розмовляв з робітниками і не найшов ні одної особи, яка не мала би когось з родини на фронті. Він виїздив теж поза місто на оглядини околиці міста й оборонних позицій проти повітряних рейдів. Після оглядин він заявив, що як досвічений не-експерт він може назвати ці оборони найкращими, які він денебудь бачив.

БРИТАНІЯ ЗНОВУ ОСТЕРІГАЄ ФРАНЦУЗІВ ЩОДО ІНВАЗІЇ

ЛОНДОН. — Британська радіова корпорація в своїй програмі для европейського континенту остерігала знову французів, аби вони держалися здалека від прибережних околиць, на котрі приготовляється офензива Обєднаних Держав. Осторога подала за свій мотив, що її ціллю є запобігти, на скільки це можливо, проливові французької крови.

Андре Філіп, французький посол, що недавно тому втік з Віші, аби стануть на допомогу генералові де Голь, критикував такі остороги на тій основі, що мовляв душевні відгуки французів на такі заповідження офензиви скорші, ніж британські; чуючи таку осторогу, французи припускають, що офензива вже ось-ось буде.

ДЕКАН БРИТІЙСЬКОГО ПРИМАТА ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ

ЛОНДОН. — Гюлет Джансон, декан Кантербері, написав у комуністичний часопис „Дейлі Воркер" лист, у котрім каже, що, якби так аліянти не відкрили цього року другого фронту, то це закінчиться катастрофою першої величини з військового, політичного й морального становища.

ВІДПОВІДЬ НА ТЕ: ЧИ НЕ ПІДДАЮТЬСЯ.—Маємо перед собою збитий ряд японців, взятих в полон американськими маринарами в Квадалканаль, на Соломонських Островах. Японська пропаганда часто подає, що японці не піддаються, а борються до останка, а потім завдають собі смерть, щоб не попасти живими у руки ворога. А тут бачимо японських полонених, що мають вілійти на роботу. Їх вживається до розбудови морських баз на острові.

РІЧНІ КОРАБЛІ ПОМАГАЮТЬ ВІДБИВАТИ НІМЦІВ У СТАЛІНГРАДІ

МОСКВА. — Воєнні річні кораблі на Волзі обстрілюють німецькі позиції в Сталінграді, помагаючи цим поважно оборонцям міста, головно на північнозахідньому секторі. Советська головна команда каже, що за останні чотири дні в цьому секторі згинуло 6,000 націстичних вояків. Вона теж подає, що росіяни заняли важну дорогу й горб у цій околиці.

За звідомленням советської команди, фльотилля річних кораблів бере участь у боях уже від кількох днів.

Вуличні бої в Сталінграді йдуть далі, не зменшуючи свого завзяття.

Команда червоної армії знову доносить про відбиття націстичних наступів коло Моздока, на дорозі до нафтових теренів у Грозному, під Кавказом, і коло Вороніжа, на горішньому бігу ріки Дону. В атаці коло Вороніжа взяли участь чотири полки німецької піхоти й 75 повзів; росіяни відбивали їх артилерією, моздірами й літаками.

БРИТІЙЦІ БЮТЬ ПО МІСТІ БЕНГАЗІ.

КАЇРО. — У тому самому часі, як аліянтські літаки, воєнні кораблі й сухопутні війська виконували рейд на Тобрук, британська поспішна кольона заатакувала Бенгазі, що лежить 200 миль на захід від Тобрука, та комунікаційний пункт Барс, що лежить 50 миль на північний схід від Бенгазі. Дві військові кольонни заняли оазу Джиальо, що лежить 250 миль на південний схід від Бенгазі.

У атаках на Бенгазі й Барс знищено понад тридцять літаків Осі, що стояли на землі, вбито багато німецьких і італійських вояків та розбито багато троків. У Барс британці висадили в повітря магазини амуніції.

БРИТІЙЦІ ЗАНЯЛИ СТОЛИЦЮ МАДАҐАСКАРУ.

ЛОНДОН. — Майже двотижнева кампанія британців на острові Мадаґаскарі покінчилася заняттям столиці Тананарів.

Французький губернатор острова виїхав зо столиці в полудневому напрямі; він відай буде далі пробувати там ставити британцям опір. Його війська ставили коло столиці останній опір у місцевости Магіці, що лежить коло 15 миль на північ від столиці.

БІЛЬШІСТЬ АТАКОВАНОГО КОНВОЮ ТАКИ ДОЇХАЛА ДО РОСІЇ.

ЛОНДОН. — Британська адміралція подає, що велика більшість кораблів, американських, британських і російських, котрі їхали під конвоєм з амуніцією для Росії, а на котрі напали були німецькі воєнні кораблі, вийшла ціло з нападу й добилася до Росії.

Адміралція не подала, кілько кораблів було в конвою, але виразно заперечила перехвалку німецького міністерства пропаганди, що мовляв німці розбили шість британських воєнних кораблів. Адміралція каже, що ні одного воєнного корабля з конвою не втрачено.

ПІЙМАЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА ЯК ВОРОГА.

ЛОНДОН. — Британська домашня ґвардія в одному англійському селі піймала як ворога чоловіка, що мав на голові шолом, що скидався формою на німецький, а на ногах чоботи. Коли пійманий вилеґітимувався, що він американський парашутист, виникнула неприємна ситуація, котру одначе розвязано скоро вдоволяючо для обох сторін завдяки американському й британському змислові гумору.

ЗРІСТ САБОТАЖІВ У ГОЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН. — З Голяндії доносять про зріст хвилі саботажів. Стоїть це видимо в звязку зо сподіваною інвазією Европи з Англії, бо навіть націстична влада почала скріпляти прибережні оборонні пункти. Німці мстяться люто за кожний акт саботажу; в Ротердамі наприклад розстріляно 5 заложників після того, як невисліджені справці висадили в повітря магазин амуніції.

Німці теж скріпляють великі фортифікації на голяндсько-німецькій границі. Видно з того, що вони припускають можливість, що їм прийдеться відступати з Голяндії.

ҐІТЛЕР ПУСКАЄ ДЕРЖАВУ НА ДЕРЖАВУ.

БЕРН (Швайцарія). — Щоби застрашити Мадярщину й зробити її податливою на свої домагання, Гітлер задумує пропонувати створення бльоку держав з Хорватії, Словенії й Словаччини.

Такий рух означав би, що Італія втратила би свої впливи на Хорватії. Її мали би дати в відплату впливи в Болгарії й Мадярщині. Італія має останніми часами багацько клопоту зо зростом партизанки в Альбанії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Зле з Націстичним „Новим Ладом"

Уже минуло доволі часу, як ріжні краї й народи опинились під націстівською владою, як і сталося багато дечого такого, з чого можна набрати обєктивного погляду про те, чим є націстівська влада, та яке є відношення до неї тих, що її на собі відчувають.

В першу чергу треба взяти під увагу, що загарбавши чужі краї, німецька влада цілком певно відразу усунула ті елементи, що були запідозрені в тому, що готові ставити активний опір чи допускатись саботажів. А що німецька команда вміє з таким давати собі раду, оскільки це взагалі можливе, щодо цього немає в нікого сумніву. Тим більше, що в тому випадку було ще й Ґестапо. Значить, що відразу ось та влада усунула тисячі „запідозрених", з яких одні згинули на шибиницях, чи були розстріляні, другі пішли до тюрми, а треті до концентраційних таборів. Лишились люди, що хотілиб ратувати життя і готові були пристосовуватись до нових порядків і нової влади як воєнної конечности. Особливо, як їм заповіла окупантська влада „новий лад", „нову справедливість", що малиб бути іншими від того, що дає чи обіцює „демократія", або, як це в націстів називається, „жидівсько-англьосаксонська плютократія".

Якжеж той „новий лад" виглядає по стільки літах і коли ще гудять гармати і ллється кров на побоєвищах, себто, коли ще Гітлер не відніс перемоги, а тим самим, коли ще згадані краї і народи є тільки в тимчасовім звязку з Німеччиною?

Переглядаючи ті новини, що їх подають як вісти з окупованих німцями земель, знаходимо постійно одно й те саме: розстріли, арешти й інтернування. А з другого боку: поширення підпольної боротьби і зростаючі саботажі.

Думаємо, що не багато треба напружувати мозок, щоб дійти до заключення, що це все означає. Бож ніщо інше, а тільки те, що життя під націстівською окупацією і „новим ладом" є таке невиносиме, що навіть ті, що думали оставати „льояльними" довше не видержують, а бунтуються. Очевидно бунтуються та ідуть на смерть, бо не бачать іншого виходу, бо не знають іншого ратунку. А це знову означає, що не зважаючи на те, що діється на боєвих фронтах, Гітлер програє кожного дня на „домашньому фронті", себто там, де повинен би бути спокій, звідки він повинен би діставати допомогу.

В такому положенню він перемоги віднести не може. Бо коли є таке невдоволення серед загарбаних ним народів тепер, то що буде, як появляться в Европі Аліянтські війська, несучи свободу і визволення? Це добре знають політичні та військові проводи Обєднаних Держав і теж і на тому будують свою певність про остаточну перемогу.

ДВА ПІДХОДИ

На світовім конгресі молоді, що відбувся недавно в Вашингтоні, представник Британії заявив: що на передодні вибуху війни його батьківщина, Британія, була над берегом морального банкроцтва. Якщоб не війна вона булаб цілковито морально збанкротувала. Це моральне банкротство своєї батьківщини він приписував британським клясовим ріжницям, недбальству правлячої верстви якслід заопікуватись нижчими суспільними верствами, як теж склонности англійської правлячої верстви входити в міжнародні союзи з іншими деспотичними державами, аби лише вдержати мир і тим врятувати свою шкуру.

Виступ цього англійського представника молоді доволі замітний. Він зовсім відбігає від втертих міжнародних правил. Звичайно представники чужих країв їхали на міжнародні зїзди чи конґреси лише на те, аби під небеса вихвалити свій нарід і свої порядки. Все так бувало, що делеґації, готуючись їхати за границю, заздалегідь підготовлялись не те лише, щоб „гідно зарепрезентувати свій нарід" і виявити перед іншими його найкращі сторони. Щоб це осягнути представники ріжних народів видумували багато, перекручували, а навіть підбріхували. Вони затаювали відемні справи, як нужду, що панувала серед певних шарів в їхнім краю, про хабарництво державних чинників, про неграмотність своїх громадян, про низький рівень їхнього матеріяльного і духового життя, про знущання, яке траплялося в їх краях над членами іншої, непанівної нації. З другого боку роздували все те, що трапилось доброго в їх краю і старались тим викликати за границею враження, начеб ті добрі речі домінували в їх краю, а не були такою рідкістю, про яку в краю може менше люди знали, ніж за границею.

А тут виступив англійський представник і бабахнув таке, що аж всі остовпіли: його рідний край на передодні війни знаходився в моральнім банкроцтві!

Примітивні уми можливо тою заявою захопились і повірили в неї на слово. Але тих, що беруть під увагу життєві самозаперечення і парадокси, ті слова представника англійської молоді мусіли дещо застановити. Чи дійсно нація може бути морально збанкротована, коли устами свойого представника так свобідно говорить про свої недомагання і так свідома своїх хиб? Чи дійсно людина є лихою, коли вона себе так гостро критикує за свої помилки, за якісь свої неетечні вчинки? Чи дійсно та людина, що так виразно підкреслює своє незнання, є дурною?

А може воно є якраз навпаки: людина, яка говорить багато про свою чесноту і про свою досконалість, є недосконала, а може й нечесна. Це Ніцше сказав — бережись чоловіка, котрий так багато розказує про свою чесноту. Може це та людина нерозумна, що ніколи до помилки не признається. Може це та людина найменше помилок робить, яка все підкреслює свою можливість, що помилку може зробити?

Також — може це та нація дійсно є здеморалізована, котра боїться до своїх помилок признатись? Може та дуже небезпечна, котра назверх себе дуже гарною представляє? Може та некультурна, котра до ріжних культурних місій зголошується. Може в тій панує пекло, котра на зверх верещить, що в неї рай на землі?

Здається, що ті люди, що признаються до помилок, що не уважають себе досконалими і шляхотними, що припускають поповнення якогось неетичного промаху, викличуть в іншого більше довіря, ніж ті, що уважають себе дуже шляхотними, дуже розумними, загалом — досконалими. І ті, нації, що себе так отверто критикують, викличуть в інших далеко більше довіря, ніж ті, що в базарний спосіб себе захвалюють.

Люди всі є помилкові. А також мають в собі вроджені склонности до відемних речей. Якщо вони признаються до повної помилки, вони тим дають якусь запоруку, що на будуче тої помилки будуть уникати. Коли вони роблять помилки і вперто обстоюють при них, та заперечують, начеб це були помилки, то, зрозуміло, інша людина не має найменшої запоруки, що та помилка знов не повториться. Навпаки, є всі основи думати, що та помилка буде далі повторятись.

Коли нації, що гнобили довгі літа інших, винародовлювали їх, нищили їх культуру, їх провідну верству, міліонами вигублювали голодом, засилали на заслання, в концентраційні табори, вистрілювали в тюремних казематах, якщо ті нації далі вперто впевняють, що це „ніщо", що це не була ніяка помилка, а навпаки, було виконування якоїсь „вищої місії", то тоді ніхто не може мати найменшої запоруки, що на будуче воно зміниться. Навпаки, є всі основи думати, що той злочин буде далі продовжатись. Й тоді за порадою Ніцшого, кожний повинен дуже вистерігатись „чоловіка, що багато говорить про свою чесноту".

Ми є нині свідками, як недавні гнобителі українського народу ведуть в Америці пропаганду і як себе вихваляють та ідеалізують. Такими гарними вони себе нині малюють, що хоч із чобітьми їх у небо таскай. З огляду на війну і спільного найбільшого ворога, що загрозив Америці і всім свободолюбним народам, ми дуже нерадо нагадуємо про ці справи і навіть ми хотілиб повірити, що тепер, а властиво в будучому, ці гнобителі будуть поводитись інакше. Але ця їхня самохвальба, те всеціле оправдування їхніх попередних злочинів, й та їхня звіряча ненависть до всего, що найменшим натяком нагадувалоб державну самостійність українського народу, заставляє нас добре насторожити нашу увагу й перестерегти Америку перед майбутніми світовими палачами, що в майбутньому можуть заняти місце теперішних найбільших палачів.

Як сказано вище, ми нерадо нагадуємо це і хотілиб цілком визбутись того підозріння, щоб могти спокійно повернути всю нашу увагу проти найголовнішого нашого ворога. Але на перешкоді цьому стоїть та власне чванькуватість бувших гнобителів українського народу. Якщоб представники тих гнобителів спромогались на такий жест, на який спромігся представник Англії і в найгостріших словах натаврували те „моральне банкроцтво", в якім на передодні війни знаходились їх краї, це був би для нас великий доказ морального оздоровлення серед тих гнобителів і поважний задаток, що на будуче справи будуть дійсно виглядати інакше. Але коли хтось над міліонами людських жертв, замордованих голодом, засланням, тюрмами, пацифікаціями, хоче перейти до денного порядку, то ми будемо з цілих грудей протестувати. Бо Америка не бореться за чужі імперіялізми, ні за „свободу" для одного народу, на те, щоб він міг давити другий нарід.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЯК ЗЛЕ З СТАРИМИ, ТО ЯК Є З МОЛОДИМИ?

Не було і не є добре з українськими газетами і видавництвами в Америці. В старому краю було зле, але справа постійно поправлялась. Бо коли іде про західньо-українські землі, то хоч українське життя було тяжке, то про до вибуху цеї нової світової війни, українські газети і українські книжки постійно поширялись і поліпшались. Значить, що діялось там щось таке, що противне тому, що діється тут у нас.

В минулому ми мали в Америці до діла з великою частиною того роду громадянства, що не звикло в краю ні до газети, ні до книжки, очевидно, не з його вини. Проте те покоління, як бачимо, позакладало не тільки церкви і ріжні народні організації, але ще й заложило поважне число газет і видало не мале число ріжних книжочок, що мали за ціль заохотити до читання тих, що досі не читали. З того давнього покоління вже не багато остало. І тому підупадає раз-у-раз число тих, що читають українські газети і книжки. Але є щораз більше тих, що старого краю на очі не бачили, але зате мають освіту, якої не мало старе покоління. Такий є стан, але вислід такий, що є щораз більше тих, що на очі не бачать української книжки чи газети, а як і бачать, то її не читають і нею не цікавляться.

До чого це може довести, є таке ясне, що нема потреби над тим довго розводитись. Та далеко важніше й болючіше є те, що молоде покоління відноситься доволі байдужно теж і до того українського, що є видаване англійською мовою. На ту справу звертає увагу канадійський часопис **„Українські Вісти"** (з 15. вересня) **в статті „Хто має розум, нехай думає".** Стаття появилась з нагоди появи в зменшенім виді канадійсько-українського журналу **„Юкрейнієн Кенедієн Рівю"**, про який і в нас нераз була згадка як добре й цікаво видаваний, та з якого були деякі передруки в „Юкрейнієн Віклі".

„У. В." пишуть, що цей журнал „призначений для тої частини українців в Канаді, що вже читає тільки по англійськи, отже для молодшого покоління, точніше — для наших учителів, молодших бизнесменів, лікарів, дентистів, адвокатів та інших професіоналістів". А ті люди крім малих виїмків „не читають української преси, ні української книжок", бо „їм тяжко читати по українськи", а також, як вони кажуть, що „українська преса сварлива". Та тепер появився журнал в англійській мові, що є без усяких полемік і сварок. Тому, як здавалосьб, молоде покоління його радо прийме, бо і цікаво видаваний і коштує всього $1 на рік, а в самій Канаді нараховують до 2,500 молодих українських учителів й інших професіоналістів. Але так не є. А чому? На те пробують „Українські Вісти" відповісти ось таким способом, що тут справа не в грошах, а в чомусь іншому. А саме:

„На нашу думку головна причина такого відношення тих людей до своєї преси в тому, що подавляюча більшість з них взагалі не цікавиться справами народу, з якого вони походять і не дбають, що станеться з тим народом, з якого вони вийшли, між яким живуть і який піддержує їх в їхніх професіях до тої міри, що ті люди-професіоналісти і бизнесмени, матеріяльно стоять краще від інших кляс суспільности. Тут, на нашу думку, лежить головна причина нинішнього стану нашого суспільного життя в цім краю, де майже весь тягар далі несе на своїх плечах старше громадянство, а молоде покоління, дивлячись на своїх вчених товаришів, дбає тільки про свої особисті, життєві вигоди. Ті молоді люди, що покінчили вищу освіту, для яких нарід побудував коштовні виховні інституції, яких нарід пестив і розхвалював по часописах і на сценах, виявились добрими фахівцями і нічим більше. Вони не стали провідниками, вони не стали взірцем для грядучих поколінь, бо потоптали четверту заповідь Божу, яка наказує шанувати свого батька і матір. А вони, в ширшім розумінню тої заповіди, не пошанували своїх батьків, свого народу. Вони відвернули своє лице від того народу й не дбають, що з ним станеться, яка буде його доля за десять, двадцять чи пятьдесять років.

„Той журнал, що так змалів і скорчився, що аж жаль на нього дивитися — це в наших очах символ нашої будуччини в Канаді, це страшний образ того, що може статися з нашим народом у цьому краю, як молоде покоління, головно його провідна, вчена верства, не обернеться лицем до свого народу й не буде піддержувати своєю працею й своїми грішми своєї релігійних і народних інституцій, між якими преса займає одно з чільних місць. Це ніяка тайна. Про ці справи говорять старші люди по домах і в гуртах; говорять про це й на зїздах, але по кутках, не зі сцени. Осмілюємось заговорити про це прилюдно — в пресі. Хто має очі, нехай дивиться. Хто має розум, нехай думає. А хто думає, що ми глядимо на ці справи зачорно, нехай скаже чому".

* *

Нам здається, що канадійський часопис цілком не дивиться „зачорно", а тільки в дуже делікатний спосіб представляє чорну дійсність. Воєнні часи зі своїм лихоліттям є саме та пора, коли у всіх народів зачинають думаючі люди добиратись до загалу, щоб заставити його критично думати і діяти, себто направляти те, що є лихом. Ось того зла, яке ми звичайно збуваємо мовчанкою, призбиралось у нас доволі. І тому треба обговорювати такі справи — без злоби, цинізму і пристрастий — видвигати і шукати способів, як наше громадське життя направити і піднести на вищий, себто культурніший і моральний щабель.

Карло Дадоне.

ДУША

Споміж постійних гостей реставрації в готелі „Під саранчею", де я теж постійно харчувався, звернув на себе увагу один чоловік, Отто Брандт, своєю дивною поведінкою. Нераз зумів цілий місяць жити понуро, не промовив ні словечка. Нараз вибухав і слова плили як вода на лотоках. Я не відразу пізнав його внутрішню вдачу. Цікавила мене його минувшина, тому старався дізнати якнайбільше. Я вже сумнівався, чи мені вдасться, аж раз він сам отворив переді мною свою душу. Кілька годин уже читав часописи. Нараз зірвався, підійшов до мене скоро з часописом у руці та сказав:

— Перепрошую, чи то ви написали?

— Що такого?

— Цю гарну новелю: „Злочин у блакитній печері"?

— Ага! Ви перечитали її в „Космосі". Передрукували її без мого дозволу. — Так, то моя.

— Це малий архитвір!

— Ну, ну, ви переборщуєте, пане професор. Це звичайна собі, доволі оригінальна новеля.

— Скажіть: незвичайно оригінальна! Бо справді на цьому світі діються незвичайні речі! Знаєте, ваша новеля зацікавила мене. Тому скажіть мені щиро, чи то ваша видумка, чи основується на дійсности?

— Це вислід уяви. Чому питаєтеся?

— Бо я дам вам тему до незвичайного оповідання, основаного на дійсності.

— О, так, оповіджте! Слухаю, слухаю.

— Одначе не тут. У мене дома. Коли хочете, можемо там зараз піти.

За хвилинку йшли ми вулицями, завернули в безлюдну вулицю та ввійшли до кімнати на третьому поверсі, де жив Брандт. Ми сіли.

— Розповім вам усе. Я рішився, хоч я певний, що ви мені не повірите.

— Чому не мав би я повірити?

— Бо почуєте неправдоподібну подію, а всеж вона правдива, присягаю вам!

Замовк на хвилинку, очі його вдивлялися непорушно в пустку. Потім став говорити багато спокійніше:

— Я не є звичайний пияниця. Я нещасливий чоловік. На двадцятьчетвертому році життя габілітувався я з природи в університеті. Рік опісля я оженився. Народилася нам дочка. Та вона не знала матері, бо мати померла при злогах. Всією силою душі покохав я мою дочку й вона покохала мене всім серцем. З великим трудом рішився я віддати її до інституту до пятнадцятого року життя. Потім я сказав їй вернутися до дому та працював над її вихованням і освітою. Страшна була для мене думка, що колись дочка покине мене, як схоче віддатися. Чи зможе розлучитися зі мною?

Раз згадав я їй це. Тоді всміхнулася любо та назвала мене „великою дитиною". Сказала, що взагалі не думає віддаватися.

Та слухайте далі.

З нашим домиком сусідував двоповерховий дім із великим садом. Сад відділював від нашого дому мур із залізною брамою, вже заржавілою. Брами ніколи не отвирали. Колись видно лучила вона оба сади. У цьому домі жив молодий та вже славний д-р Паркер. Він, як і я, усунувся до того затишного села, щоби свобідно займатися фізично-фізіологічними дослідами. Жив відрізаний від світа лише з кількома послугачами, асистентом і багато звірятами, потрібними для дослідів. Асистент був іще молодший від д-ра Паркера, та його вважали дуже здібним і загорілим дослідником. Звався Клявдій Заруба.

Так я і моя дочка пережили доволі спокійно повних пять літ. Дочка моя, Юдита, мала вже девятнацять літ. Була в розцвіті краси. Нараз запримітив я, що дочка перестала бути спокійною, веселою дитиною. Час від часу була якась неспокійна, задумана, розсіяна. Напевно, сказав я собі, мусіла закохатися. Та в кім закохалася, коли майже не виходила з хати? На думку прийшли мені оба вчені. Я нічого не сказав дочці, та постановив заскочити її. Ще того самого дня — було то тихе квітневе пополудне, не замкнувся я, як звичайно досі, в робітні, а сховався між жалюзіями вікна гостинної кімнати та вдивлявся в наш сад.

Около четвертої години вийшла дочка в сад і пустилася стежкою здовж корчів малин у глибину. Я вийшов зараз за нею, та вибрав дорогу з другого боку кущів, скрився біля муру та споміж гущавини став слідкувати за дочкою. І ось стояла моя дочка та живо розмовляла з кимсь, що був по другому боці залізної брами. Я підійшов іще ближче, настільки, що міг виразно чути її слова.

Та наче зі страху, що можуть почути, як бється моє серце, я подався обережно назад і помало, крок за кроком, вернувся до дому.

При вечері каже до мене Юдита:

— Тату, якийже ти блідий! Таж ти плакав! Боже!

Заломила руки та підійшла до мене:

— Що сталося тату?

Я заволодів над собою, глянув їй в очі та спитався нібито спокійно:

— Чому, Юдито, ти мені нічогісінько не сказала?

Зачервонілася та промовила непевним голосом:

— Не гнівайся тату! Я хотіла, вір мені! Та я не могла, не мала відваги. Я не знала як зачати.

Потім оповіла мені все. Я зрозумів, що всякий спротив був би безцільний. А врешті, чому я мав би противитися?

(Дальше буде).

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Домашній Фронт

Вільні народи, співпрацюючи добровільно, переможуть Державй Осі. До тих вільних народів належить також населення країн, яких землі захопив Гітлер. Дух народів тих країн далі вільний, не зважаючи на націстичне військо і на Гештапо. Нема майже дня, щоб не було вісток, як ті неприборкані народи нападають націстичних наїздників та приготовляють день, коли буде створений новий фронт в Европі і коли на тому фронті буде здобута перемога.

Вільні народи разом воюють, як союзники, разом працюють, виробляючи знаряддя війни, разом вирішують свої проблеми. Так поступають Обєднані Держави, те саме робимо й ми тут, в Америці. В тисячах фабрик робітники й фабричні управи виробляють разом пляни праці; мешканці міст, фарм і малих осель єднаються для виконання обовязків, які, коли їх належно сповниться, приспішать поразку наших спільних ворогів.

Ті обовязки нам всім вже добре відомі: збірка гуми й металевих відпадків, обовязок шанувати предмети щоденного вжитку, щоб їх найдовше вистачило; їздити, як можна найменше, предержуватись постанов про паювання, та обовязок обходитись обережно з усім, чого нема подостатком. Та над усе нашим обовязком є подбати, щоб праця, яку виконуємо, була працею, яку кожний з нас найкраще може виконати і на якій він найбільш корисний.

Вживайте Менше Топлива в Хаті

Америка мусить розвязати важну проблему.

Без огляду на те, де хто живе і чим отоплює помешкання — вугіллям, коксом, газом, електрикою, деревом чи оливою — кожний мусить щадити топливо, щоб збільшити боєву силу Америки. Коли живете у східних стейтах або в стейтах Середного Заходу, і коли огріваєте хату оливою, вам грозять трудноші й холод підчас зимових місяців, якщо не поробите негайно відповідних заходів.

Топливо належить до засобів війни. Ним будують і при його помочі порушуються тенки, кораблі й літаки, які ми висилаємо проти ворога. Топливо порушує машинерію воєнних індустрій, огріває помешкання, бюра, школи й шпиталі. Америка має досить топлива під землею. Трудність в тому, як доставити його з нафтових шибів і вуглевих шахт до воєнних фабрик, кораблів, та до державних, громадських і приватних будинків по цілій Америці.

Топливо для приватних помешкань обтяжує обмежені засоби перевозу і обмежену кількість праці. Чим більше їх вжиється для приватних потреб, тим менше їх буде для ведення війни.

Щоб забезпечити американським родинам вигоду й здоровля, а рівночасно скріпити боєві сили Америки, кожний власник дому повинен зараз же приняти такі міри:

1. Провірити й належно наставити отоплюючий апарат.
2. Перевести ізоляцію стін, стелі чи стриху.
3. Вставити подвійні двері й вікна.
4. Позатикати шпари біля вікон і дверей.

Щадливе Господарювання

Американські родини мусять виявити ощадність, починаючи від власного господарства. В самій хаті й біля неї є дуже багато нагод для такого щадливого господарювання.

1. Доми треба помалювати, щоб охоронити дерево від гниття, та від порохнавіння. Це запобіжить коштовній направі, яку хто зна чи в недалекій будучині можна буде зробити. Малювати треба підчас сухої погоди і коли нема морозу.

2. Сітки на вікна треба забезпечити перед ржавінням, малюючи їх розпущеною фарбою. Мідяних сіток не треба малювати.

3. На місце зрушених дахівок чи гонтів вставити нові, щоб дах не затікав і не псувався. Позатикати всі шпари в отвори, щоб не заходило холодне повітря і не затікала вода. Провірити всі рури, ринви, зливи й спайки. Понаправляти негайно розколини в цементі чи в тинку на стінах.

4. Рура від городової сикавки є зроблена з гуми. З неї треба все випустити воду, а потім звинути так, щоб не було узлів та заломань. Сховати її так, щоб не лежала на землі, найкраще десь під дахом.

5. Нові будови треба обмежити до мінімуму. Прибудовки і розбудова мусять чекати, поки не верне мир. Америка потребує будівельних матеріялів тепер для багато важніших цілей.

6. Водопроводні і каналізаційні рури треба регулярно провірювати, точно оглядати місця, де вони спаяні, а рури, якими проходить гаряча вода чи пара, ізолювати, щоб не тратити дорогоцінного тепла.

7. Коротко кажучи: витрачайте менше, вживайте менше, марнуйте менше, а зате більше щадіть.

Як Помагати „Еф-Бі-Ай"

Директор Федерального Бюра Інвестиґації („Еф-Бі-Ай"), Дж. Едгар Гувер, сказав раз, що „поліція не може бути всюди нараз, але американці є всюди. Коли вони будуть придержуватись кількох простих правил, тоді ворогови буде дуже трудно зробити нам яку пакість". Ось ці „прості правила":

Негайно повідомити найближче бюро Ф. Б. І. про особи, чи діла, які виглядають небезпечні для Злучених Держав.

Не давати оцінки самому тим фактам чи особам. Найменша дрібниця може помогти розвязати справу, якою Ф. Б. І. займається і прослідкує. Тисяч вісток можуть бути безосновні, тисяч-перша може розкрити змову.

Не беріться самі за справу і не бавтесь у самородного детектива. Така забавка може попсувати справу і зіпсувати вислід цілих місяців мозольної інвестиґації.

Не треба хвилюватись, коли нічого не зроблено на підставі поданої інформації. Часами краще слідкувати за підозрілими особами, аж доки кожний їх рух і всі їх звязки стануть відомі.

Не слухайте сплетень і не передавайте їх. Сплетні й поголоски є найсильнішою зброєю ворога у психольоґічній війні проти цивільного населення. Безосновна поголоска шкодить невинним людям і обтяжує Ф. Б. І. непотрібною працею.

Не будьте підозрілими тільки тому, що хтось має чужоземне прізвище. Число чужинців, що готові зрадити Америку, невелике. Переслідування меншости зраджує „пятокольонників".

Заховайте Добрий Літній Одяг

Дні стають коротші, холодніє і літо кінчиться. Час відкласти літній одяг на відпочинок. Постарайтесь, щоб цього року зробити це особливо докладно й уважно. Час вимагає, щоб кожну частину одежі носити як найдовше.

Коли одяг зложений з відповідною увагою через той час, що його не носиться; тоді він не нищиться і після переховання його можна знову довший час носити. Тому виплатиться витратити трохи часу на належне зложення одежі, так, щоб вона була в доброму стані, коли прийдеться її знову на себе вложити.

ҐЕЛОП ЗАПОВІДАЄ ВИБІР ДЮЇ ГУБЕРНАТОРОМ НЮ ЙОРКУ.

Інститут Публичної Опінії, відомий від свого директора теж під іменням Інститут Ґелопа, поробив уже розпити серед виборців стейту Ню Йорку за те, як вони ставляться до кандидатів при сегорічних осінніх виборах.

Розпити виказали, — каже Інститут Ґелопа, — що з рішених виборців за вибір губернатором нюйорського стейту Томаса Е. Дюї стоїть 54% виборців, за Бенета 36%, за Алфанджа 10%. 17% запитаних ще не рішилося, за кого їм голосувати.

На основі цих розпитів Ґелоп заповідає, що наступним губернатором стейту Ню Йорк буде Томас Е. Дюї.

РОЗВИНУТО ШИРОКО АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР. — Це в Кемп Гуд, в Тексас. Прапор розвинуто з цеї нагоди, що Кемп перебрала команда американської армії. Тут буде осередок для нищівників тенків.

ЩЕ ПРО ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ПРАПОР

Тому, що большевицький „Дядько", як його називає канадійський „Український Голос", заімпонував теж своєю „наукою" і нашим большевикам з „Українських Щоденних Вістей", передаємо з „У. Г." з 16. вересня б. р. відповідь „дядькови" і большевицькому канадійському „Українському Життю", де цей „Дядько" пописувався. Отже читаємо в „У. Г." між іншим таке:

Пробує большевицький „Дядько" когось переконати, що жовто-блакитний прапор не є український і за свідка бере собі не кого іншого, а „Українську Загальну Енциклопедію". „Українську Загальну Енциклопедію", бачите, видали не комуністи, а українські вчені з не-комуністичного табору, і як би вже можна доказати, що жовто-блакитний прапор не є український, то виходило би з того, що не тільки комуністи, але й не-комуністи українці повинні кидатися на жовто-блакитний прапор, як бики на червону плахту.

Який же доказ находить „Дядько" в „Українській Загальній Енциклопедії"? Каже він, що в „Українській Загальній Енциклопедії" „нема про жовто-блакитний прапор найменшої згадки". Бо ось шукав він за тою згадкою під буквою „к" і найшов там тільки слово „корогва", шукав під буквою „г" і найшов слово „герб". Чому він не шукав за поясненням під буквою „п" („прапор"), большевицький „Дядько" забув згадати, одначе не кидаємо за те на нього каменем, бо і там був би не найшов. Під буквою „п" „Українська Загальна Енциклопедія" подає інформації тільки про чотири „прапори": місячник „Прапор", що його видавали для українського католицького духовенства в Перемишлі, двотижневик „Прапор", що був органом українського народнього учительства і виходив зразу у Львові, а пізніше в Коломиї, також двотижневик „Прапор", що виходив в Бразилії, і остаточно „Прапор Марксизму", двомісячник, що виходив в Харкові.

„Українська Загальна Енциклопедія", правду сказавши, має свої хиби. Одна з них, що деякі інформації, що в ній є, досить тяжко найти. За інформацією про український прапор, по нашій думці, належалось шукати під буквою „н" (нарід), або під буквою „у", чи таки під групою „український". Одначе про український прапор є інформація в „Українській Загальній Енциклопедії" і як би большевицький „Дядько" був лучше пошукав, то був би її найшов. В кожнім разі був би не вискакував з твердженням, що жовто-блакитний прапор не є український, бо в „Українській Загальній Енциклопедії" „нема про жовто-блакитний прапор найменшої згадки".

Про жовто-блакитний прапор говориться в „Українській Загальній Енциклопедії" в другім томі на 817 стороні під заголовком „національні барви". Сказано там так: „Національні барви, барви, що їх уживається як відзнаку народу або держави. Найчастіше це барви державного гербу; тоді їх порядок такий, що на першому місці йде колір знаку гербового, на другому колір тла. **Національні барви української держави й народу: жовто-блакитна (вгорі жовта, внизу блакитна).** Початок уживання національних барв припадає приблизно на добу великої французької революції".

Думаємо, що виразнішої згадки про те, що барви жовта і блакитна є барвами українського народу, від „Української Загальної Енциклопедії" нема потреби й вимагати. Інформації, які вона подає, мусять з зрозумілих причин бути як найкоротші. Одначе до них можна вже багато добавити.

Початок уживання національних барв припадає приблизно на добу великої французької революції. Початок великої французької революції був в 1789 році. Держави, що існували по великій французькій революції, могли собі після цего національні барви приймати, або й змінювати, як хотіли. Котрі не приймали якихсь спеціяльних барв, ці за свої національні барви вважали і вживали барви свого державного гербу.

Україна, як самостійна держава, не існувала між 1789 р. і 1918 роком. Тимсамим вона не мала нагоди приняти за свої національні барви якісь інакші барви від барв свого старого гербу. Але Україна мала свій герб з часів своєї давної державности, з тих часів, коли герб робив службу так державного гербу, як і державного прапору. Україна мала свій герб ще з часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Це був тризуб, — золотий тризуб на блакитнім тлі. Галицько-Володимирська держава, що повстала пізніше, мала інший герб, але все таки того самого кольору: золотий герб на блакитнім тлі. Видна річ, що український нарід з самих початків своєї історії любувався в барвах жовтій та блакитній. Він не мав причини зрічитися собі їх. Для українського народу була всяка причина приймати за свої національні барви — жовту і блакитну, барви свого старого гербу. Оттому жовта і блакитна барва вважаються й по нині національними барвами українського народу. Своїми національними барвами називає кожний нарід барви свого прапору. Тому й національні барви укаїнського народу, жовта і блакитна, є барвами українського прапору.

Не всі народи можуть гордитися гербами та прапорами своїх держав. Через те не всі й можуть їх любити. Дуже часто герби та прапори пригадують їм тільки їх неволю. Творення і побільшування держав по нинішній день не перестали відбуватися дорогою насильства. В деяких державах гербами держав стали герби пануючих родин, що приходили до влади насильствами і державу всякими злочинами будували. Народи тих держав не мають причини любити герби та прапори пануючих родин, що припадково стали державними гербами та прапорами. Народи колишньої Австрії не мали причини любити австрійського двоголового орла та чорно-жовтий прапор, бо це були герб та прапор родини Габсбургів. Не мали причини й народи Росії любити родинний герб та прапор царської родини Романових. Це були для них знамена неволі. От тому вони й покинули їх без жалю і вагання.

Та не покинулиб так само без жалю та вагання свій герб та прапор люди, для яких цей герб та прапор був знаменом волі і всього того, що є дороге для людини. Не покине легкодушно свого прапору англієць, ані француз, ані американець. І не має причини покидати свого прапора українець, котрий розуміє його значіння. Жовто-блакитний прапор і тризуб для українця — святощ, знамя власної державности, державности тимчасово втраченої, але й державности, за яку треба боротися, щоби український нарід був „люди між людьми".

Говорить большевицький „Дядько" про своє шукання за жовто-блакитним прапором в „Українській Загальній Енциклопедії", що оглядав навіть образці гербів ріжних сучасних держав, а саме на сторонах 757 і 758, але й там не бачив „ані сліду жовто-блакитного прапора".

Коли большевицький „Дядько" шукав за інформаціями під буквами „к" і „г" і найшов тільки інформації про „корогву" та „герб", то це можнаб сказати: „Шукав, дурний, не там, де треба, і найшов не те, чого потребував". Та коли він говорить, що на образках гербів (не кольорованих) шукав за прапором, то годі про це інакше сказати, як те, що він бреше. Годі припускати, щоби він аж такий був дурний. Не тільки в „Українській Загальній Енциклопедії", але й в жадній іншій енциклопедії, словнику, чи атлясі між образками гербів не можна найти прапора. Не можна прапора між гербами найти просто тому, що герби — одно, а прапори — друге. Як хто малює герби та прапори, то герби окремо і прапори окремо, а не мішає їх. Поза те на гербі ніколи нема образу прапора, але на прапорі може часом бути образ гербу. Тому вже скорше можна шукати між образами прапорів за образом гербу.

Що большевицький „Дядько" без сорому бреше, видно ще й з того, що на згаданих сторонах „Української Загальної Енциклопедії" (757—758, том 1), стоїть виразно підпис „Герби головніших сучасних самостійних держав". Аби доказати, що між гербами нема українського прапора, большевицький „Дядько" не вагався скривлювати підпис під образками і викидає з нього слово „самостійних". Всяка грамотна людина знає, що Україна нині не є самостійною державою, а як не є самостійною державою, то не то її прапору, але й гербу не можна шукати між гербами самостійних держав. Одначе большевицький „Дядько", що шукав українського прапору між гербами самостійних держав, нічого про те не каже, що на найближчій стороні коло образків гербів самостійних держав (на стороні 756), є в „Українській Загальній Енциклопедії" образки якраз тих українських гербів, що своїми барвами дають основу для українського жовто-блакитного прапору. Як „Дядькові" не повилазили, то мусів їх видіти.

Большевицький „Дядько" пробував „Українською Загальною Енциклопедією" доказати, що жовто-блакитний прапор не є українським прапором. На шож йому цего? На те, аби сказати українцям, що правдивим прапором українського народу є червоний прапор. Коли одначе „Українська Загальна Енциклопедія" мала послужити за доказ, що жовто-блакитний прапор не є українським прапором, то „Українська Загальна Енциклопедія" ще більше може послужити за доказ, що червоний прапор не є прапором українського народу. Про червоний прапор, як прапор українського народу, в ній дійсно нема ані найменшої згадки. Нема такої згадки ні під буквою „к", ні під буквою „г", ні під буквою „н" (національні барви), ані навіть на образку з гербами самостійних держав.

Але є на образку з гербами герб „СССР", тобто герб Союзу Совєтських Соціялістичних Республик, який коротко в світі називають досі Росією, як і за царів її називали. Серп і молота, як гербу „Української Радянської Соціялістичної Республики" на образку з гербами нема просто тому, що це герб Росії, а Україна не тільки не є самостійною державою, але й взагалі не є державою; в практиці це цілком безправна частина Росії, так само як яка губернія Московщини.

А це, що український нарід, один з найбільших народів світа, не має нині своєї власної держави, не має в світі урядово признаного гербу ні прапору, треба до якоїсь міри завдячувати якраз отим большевицьким дядькам, що свою власну державу з гербом і прапором помогли загирити, а потім ще й пробують доказувати, що прапор і герб Росії є українським гербом та прапором.

Большевицький „Дядько" береться й історію викладати. „Появився цей прапор (жовто-блакитний)", каже він, „в перших роках цього століття на галицьким загумінку... Народився цей прапор недавно, пару десяток літ тому".

Певна річ, що не появився український жовто-блакитний прапор на російськім загумінку, під милостивою рукою руського царя, де панувало правило „України не било, нет і бить может". В часах французької революції Україна вже „благоденствувала" в російськім ярмі. Тому він міг появитися скорше тільки в Галичині, а появився тому, що Галичину взяла Австрія, як свою „історичну спадщину", — колишнє князівство Галицько-Володимирське. Австрійські цісарі приняли собі й додатковий титул „королів Галичини й Володимирії". Як було титулярне королівство Галичини й Володимирії, то мусів бути й старий герб того королівства з старими його барвами, а як прапор брали свої барви від гербів, то й прапор Галичини й Володимирії був жовто-блакитний. Зрештою Австро-Угорська держава була така, що всі її народи зовсім свобідно вживали своїх власних гербів та прапорів, побіч цісарського, чорно-жовтого.

Редактор „Українського Голосу" сягає своєю власною памяттю бодай кілька літ поза теперішнє століття, сягає до тих часів, коли ще в Галичині співали, як національний гимн „Мир вам, браття, всім приносим", одначе він добре памятає, що вже тоді питання „руського" (українського) гербу та прапору було там давно твердо і понад всякий сумнів вирішене. Герб був золотий лев на блакитному полі і прапор був жовтий та блакитний.

ЯКІСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ ДОБРА.

ВАШИНГТОН. — Голова сенатського комітету дослідів військових справ, сенатор Труман, що недавно заявив начеб американські літака й деякі інші роди зброї, були гіршї від літаків і зброї інших країв, тепер поправився і сказав, що засягнувши інформацій від американських генералів, може твердити, що літаки добрі і що вони в якости далі поправляються.

КАМПАНІЯ ГІТЛЕРА ПРОТИ СЛОВІНЦІВ.

ЛОНДОН. — З югославських жерел подають, що з німців за саботажі на словінських залізницях німецькі окупанти розстріляли понад 3,000 словінців та знищили до 58 сіл. Кромі цього 165,000 словінців депортовано до Німеччини, а принаймні 70,000 до Італії.

ДОПОМОЖІТЬ ВОЄННИМ ЗУСИЛЛЯМ ЗБІРКОЮ ВІДПАДКІВ ЗАЛІЗА І СТАЛІ! ВОНИ ПОТРІБНІ, ЩОБ ВІДПОВІСТИ ВИМОГАМ СТАЛЕВИХ І ЗАЛІЗНИХ ФАБРИК, ЩО ПРОДУКУЮТЬ ВОЄННЕ ЗНАРЯДДЯ. ДЛЯ ЦЕЇ ДОПОМОГИ НЕ ТРЕБА НІ ОСОБЛИВОГО ЗАПАЛУ, НІ ПОСВЯТИ, А ТРЕБА ТІЛЬКИ ХОТІТИ ДОПОМОГТИ ВИГРАТИ ВІЙНУ, ОБОРОНИТИ СВІЙ КРАЙ І СВОЄ ВЛАСНЕ ДОБРО.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Українські відділи (юнітс) Американського Червоного Хреста гуртують біля себе найбільше працьовите українське жіноцтво. Є у нас такі три відділи. Перший і найстарший з них, це відділ, що льокується при українській православній громаді на Ірі вул. Предсідницею (чермен) цього відділу є молода і енергічна пані Дацьків. Відділ перейшов вже вишкіл першої санітарної помочі (ферст ейд), а тепер займається шиттям. Другий відділ Американського Червоного Хреста повстав в лоні Запомогового Товариства Українських Жінок, що льокуються в салі д-ра Степана Гриневецького на Вестерн і Шікаго вул. Предсідницею відділу є пані Костів.

Третій відділ Американського Червоного Хреста льокується в домі відділів Українського Народного Союзу при 841 Норт Вестерн вул., а повстав він заходом відділу Українського Золотого Хреста. Предсідницею цього відділу є пані А. Куропась.

Українські жінки, що хочуть помогти добрій справі і причинитися до більшої праці українців для Американського Червоного Хреста, повинні без надумання вступити до одного зі згаданих трьох відділів Американського Червоного Хреста. Всього один вечір на тиждень будуть вони присвячували добрій справі. Зголошення принимають предсідниці згаданих відділів, про які було мова.

Треба підкреслити, що як православна громада, так і д-р Ст. Гриневецький та відділи Українського Народного Союзу дають українським відділам Американського Червоного Хреста салі до вжитку зовсім даром.

Михайло Маґдзяк, довголітний урядник 259-го відділу У. Н. Союзу, президент Будівельно-Позичкової Спілки „Запороже", громадський і парохіяльний, тихий робітник, був дуже заскочений, як його приятелі і знакомі справили йому несподіванку з нагоди 25-ліття його подружа в домі української царохії на 50-тій і Полайна вул. на Савт-Сайді. Зібралися всі ті, з якими він увесь час жив і працював серед савт-сайдської громади. Були гості навіть з нюйорського стейту. Товстмейстром був бувший шікаґовець з Клівленду, п. Іван Когут, що тепер живе в Трой, Ню Йорк, де має працю як менаджер відділу фірми „Ерров". На ювилею був рівнож лютенант Берестецький з Бостону, якого представив п. Іван Когут публиці, та яка ним дуже втішилася, огортаючи його весь вечір своєю опікою.

Ряди української молоді рідніють відходом до війська. Нема у нас в Шікаго можливости провірити, кілько саме хлопців з українського роду пішло до війська. Раз тому, що ніхто не розголошує цього, як йде до війська; друге тому, що ніхто за тим не слідить. Та вже дотепер відомо, що з одної лише парохії, на Норт Сайді пішло вже 220 парохіян до війська. Це лише ті, про яких є відомо, а кілько таких є, що про них невідомо! Це лише з одної парохії, найбільшої. А українських парохій є шість. Рідніють ряди і союзової молоді. Нема кому взяти уряду у відділах, бо так є, що хоч лишаються дівчата, то вони безрадні і жадного відповідального уряду приняти на себе не хочуть. Українські молоді хлопці відходять до війська незамітно. Лише деколи буває, що як хлопець був популярним і мав багато приятелів, то йому справляють прощальний вечір або щось в роді старокраєвої „рекрутської забави". Таких рекрутських забав є в нашому місті досить, але про них мало хто знає. Дописувач мав нагоду випадково попасти на таку забаву з нагоди відходу до війська п. Михайла Білецького. Імя цього хлопця знане шікаґовцям з того, що він поїхав в 1938 році до старого краю з своєю хорою мамою. Там захопила його війна і большевицька окупація Західної України. Американське горожанство висвободило його з большевицьких обіймів і він вернув без матері до Америки, в якій він родився. Вернувшись, розказував нам відтак про свої пригоди з пригодами.

На рекрутську забаву в честь згаданого молодця, що йому урядили його товариші, зійшлося дуже багато молоді, переважно дівчат. А що хлопець він гарний, стрункий і веселий, то, як то кажуть, не бракувало того зілля з Савт-Сайду, Пулман і Борнсайд, не говорячи вже про саме Шікаґо, де його всюди знали.

Цікаво, що на тій рекрутській забаві музика добирала самі рекрутські старокраєві пісні. Забава певно тривала дуже довго, бо коли дописувач відходив о півночі, забава щойно зачинала прибирати на темпі і щораз більше молоді приходило на салю.

Листопадове Свято приготовляє цього року Комітет відділів У. Н. Союзу разом з Корпорацією Дому У. Н. Союзу. Свято те відбудеться в неділю, дня 1. листопада в Громадському Домі на 841 Н. Вестерн вул. Цього року завмерло все українське життя в Шікаго. Не було навіть Шевченківського концерту. Можна сподіватися, що одиноке активне ще світська ґрупа відділів У. Н. Союзу поставить цей День Першого Листопаду на належнім рівні та возьме на себе обовязок уряджувати й інші національні імпрези. Частину доходу з того роду імпрез можна призначити на Червоний Хрест, чи інші добродійні американські цілі, що звязані з воєнним зусиллям Америки.

Карла Гавлічка Боровського споминають чехи щорічно, як українці Шевченка. Гавлічек це чеський борець за свободу, що помер в австрійській тюрмі 1858 року, а не піддався намовам австрійського уряду приняти високу посаду, а кинути працю в напрямі освідомлювання чехів щодо змагань до чеської державної незалежности.

Гавлічек був добре обзнакомлений з визвольними змаганнями українців. Він подорожував багато по Україні і писав до газет, між ними і до російських. З нагоди одного віча, яке він мав в Празі по повороті з України, він сказав таке: „Придушена воля України мститься на москалях і поляках і буде так довго на них мститися, поки вони, поляки і москалі, не зрозуміють, що й українці хочуть жити вільним життям". За такі пророчі слова полюбив Гавлічка український народ і все шанував його память. Українська Студентська Громада в Празі все вшановувала память Карла Гавлічка Боровського окремим жалібним концертом та відвідувала його гріб на Ольшанськім цвинтарі в Празі. На концерті в честь Гавлічка назвав його д-р Степан Ріпецький, що мав головний реферат, чеським Шевченком.

Чеська громада в Шікаго вшанувала память Гавлічка і цього року. Дві тисячки чехів склонило голову перед тим великим чеським патріотом і пророком, що боровся за свій народ до смерти. Гавлічек займає поруч великого чеського „будителя" Паляцкого в чеській літературі друге місце.

ВСІ ДО ЗБИРАННЯ ЗАЛІЗЗЯ

Кожний мужчина, кожна жінка, кожна шкільна дитина може помогти збирати відпадки заліза й віддавати його урядові на воєнні потреби.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН, ч. 641. Сліпий на небезпеку.

Лють цілком засліпила Тарзана і він не бачив очевидної небезпеки. Він біг просто до озвірілих моряків, хоч ті мали пальну зброю при собі.

Моряки бачили його очайдушність. Вони почали кричати до Скреґа: „Всади в нього кулю Скреґ, просто в серце".

Цю небезпеку бачили також і пасажири, а між ними старушка Ейкерс: „Тарзане, стережись кликала вона з цілої сили. Але Тарзан того не чув.

Скреґ тепер підняв свій револьвер і почав ним націлюватись до Тарзана. По хвилині він натиснув язичок і випалив вистріл.